

Navadno omenjamo štiri pse, ovekovečene v treh ozvezdijih. Leži pa na nebu še peti, ki je sicer volk in je prikazan v ozvezdju Volk. Na ozvezdje Volk večinoma pozabljamo, in to zaradi več razlogov. Prvič: je majhno; drugič: nobena zvezda v njem nima lastnega imena; tretjič: je tako južno, da je iz naših krajev praktično nevidno in ga ne moremo opazovati in četrtrič: (še) nima nobene mitske zgodbe, da bi bilo vsaj zato zanimivo. Tokrat bomo vendarle nekaj malega spregovorili o tem četrtem ozvezdju. Nekaj zanimivosti sem le izbrskal.

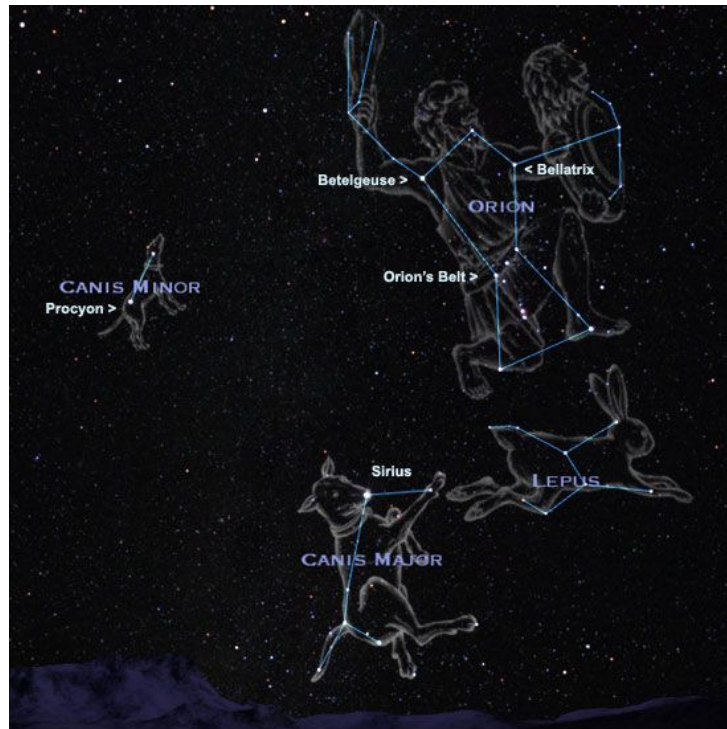
VSI PSI NA ZVEZDNEM NEBU

Čeprav jih je pet, še vedno lahko rečemo, da na prehodu iz zime v pomlad nočnemu nebu vladajo štirje nebesni psi. Prvi je prikazan v ozvezdju Veliki pes, drugi v ozvezdju Mali pes, ostala dva pa v ozvezdju Lovska psa.

Največje od vseh štirih ozvezdij je Veliki pes z bleščečim svetlim Sirijem, ki je hkrati najsvetlejša zvezda ozvezdja in vsega zvezdnega neba. Vse zimske noči vlada Veliki pes s svojim Sirijem na južnem delu neba. V jasnih zimskih nočeh ga ne moremo prezreti, prav tako tudi ne bližnje zvezde Prokijon, ki sveti v ozvezdju Mali pes.

Velikega in Malega psa v podobi Sirija in Prokijona pogosto omenjajo kot tista edina zvesta lovska psa, ki sta spremljala velikega mitičnega lovca Oriona na njegovih številnih lovskih pohodih in podvigih najprej na Zemlji, potem pa tudi za vse večne na zvezdnem nebu, ko so Oriona po njegovi smrti postavili tja kot ozvezdje. Vendar pa kakšne izrazite in posebno zanimive skupne zgodbe o teh dveh psih in Orionu ni zaslediti. Vedno navajajo le splošno zgodbo, povedano v enem, dveh ali treh stavkih. Takšno zgodbo pa lahko vsak pisec priredi po svojem občutku.

Vendar pa so stari Grki v zvezi z ozvezdjem Veliki pes radi pripovedovali mit o ljubezni med lepim Kefalom in še lepšo Prokrido, kjer so prikazovali slavnega, prijaznega, vztrajnega in skrajno zvestega lovskega psa Lelapsa. Ta je imel tako dober vid, voh, sluh in hitre noge, da je ujel vsako žival, čim jo je enkrat zagledal, zavohal ali zaslišal. Nekoč je na lovu z gospodarjem Kefalom zaslišal šum v bližnjem grmu in zarenčal v opozorilo gospodarju, ki je mislil, da se v grmu skriva srna. Takoj je tja zalučal svoje nezgrešljivo kopje. Krik je Kefalu povedal, da je zadal smrtni udarec svoji lastni ljubosumni ženi, ki je v grmu čepela in pazila nanj, da se ne bi srečal ali se ljubil s kako drugo žensko. Hotela ga je samo zase.

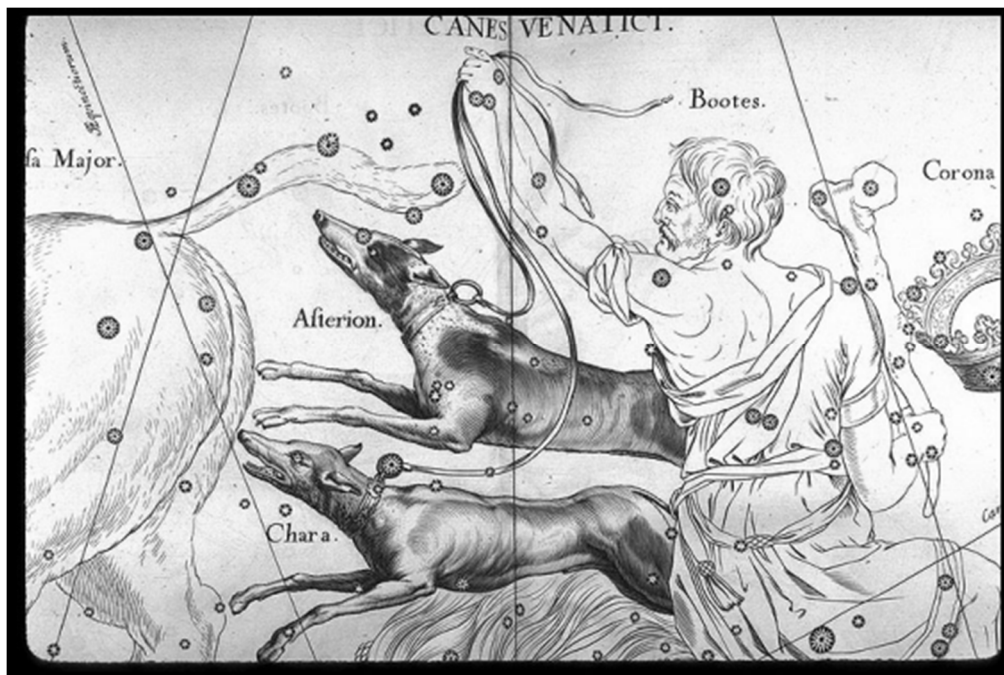
**Splošno znana scena z zimskega zvezdnega neba - Orionova zvesta
lovska psa spremljata svojega gospodarja pri njegovem vztrajnem
zasledovanju nebesnega Bika.**

Ker je Sirij najsvetlejša zvezda, vidna skoraj iz vsakega kraja na Zemlji, je bil tisočletja oboževan in čaščen. V Egiptu so ga oboževali, ker je prinašal poplave, v Rimu pa osovražen, ker je prinašal uničujočo "pasjo" vročino. Njegovo bleščče svetenje in migotanje primerjajo z bleščanjem najlepšega diamanta, njegovo slikovito spreminjanje barv pa od rubina do safirja. Za trenutek pogledjte to zvezdo in jo opazujte, kako se blešči in iskri, se prižiga in ugaša in kako spreminja barve v vseh mavričnih odtenkih. Sirij je prvovrstna migotajoča zvezda. Njeno migotanje opazimo s priprtimi očmi, bolje pa z daljnogledom.

Malega psa pa večinoma prikazujejo kot hišnega ljubljence in scrkljančka, ne kot kakega živahnega lovskega psa. Vendar pa se v neki zgodbi, ko njegovega gospodarja začarajo v jelena, v hipu spremni v krvoločnega divjega psa, ki popade gospodarja in ga raztrga na drobne kosce.

Zelo zanimiva je zgodba, kako sta prišla na nebo Lovska psa. Zgodba je povezana z Velikim medvedom in Volarjem. Volar naj bi bil postavljen na zvezdno nebo zato, da bi pazil na Velikega medveda, da ne bi skrenil s prave poti pri nenehnem kroženju okrog zvezde Severnice. Lovska psa sta bila dodana šele v 17. stoletju. Dodal ju je poljski astronom Jan Hevelij (1611–1687). Domislil si je, da mora imeti Volar dva psa za pomoč pri čuvanju Velikega

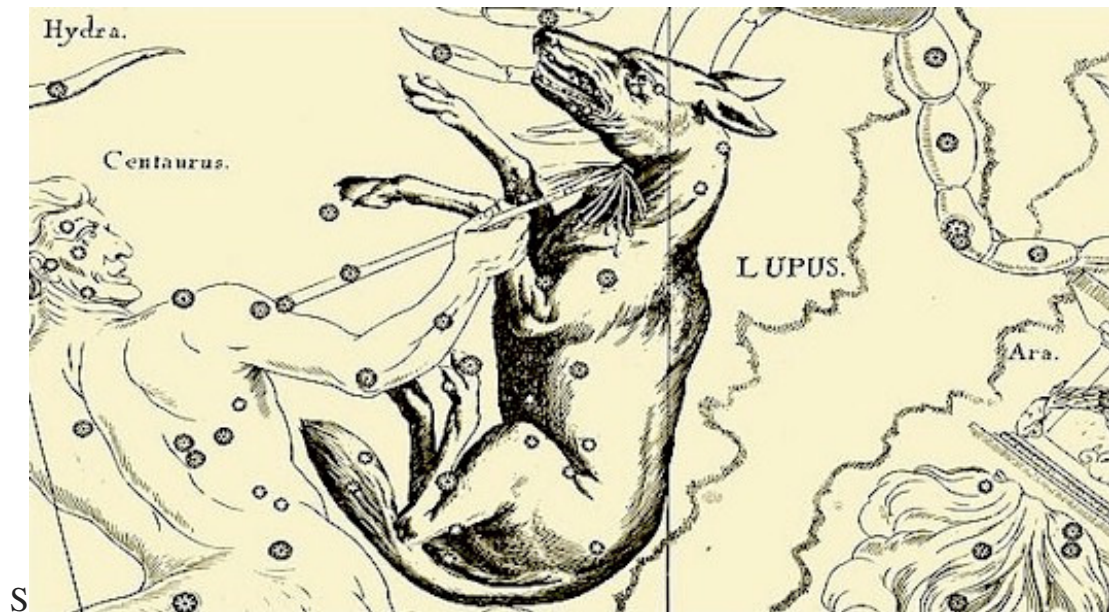
medveda. Tako je naredil novo ozvezdje Lovska psa (Canes Venatici) iz nekaj šibkih zvezd, ki jih pred njim še niso uporabili za oblikovanje novih ozvezdij.

Ozvezdje Lovska psa, kakor si ga je zamislil in v svojem zvezdnem atlasu (1690) narisal poljski astronom Hevelij. Asterion (Severni pes) in Chara (Južni pes) sta Volarjeva (Pastirjeva) zvesta psa, ki pomagata čuvati Velikega medveda, da ne skrene s krožne poti.

Kako je prišlo ozvezdje Volk na nebo, pa ne pripoveduje nobena zgodba. Kentaver drži na koncu dolgega droga (kopja) nataknenega in proti Ari (ozvezdje Oltar) usmerjenega Volka kot žrtev. Za kakšno žrtvovanje gre, ni znano. Ponuja se mit o arkadskem kralju Likaonu, ki je postregel Zevsu z mesom lastnega sina in je bil zato spremenjen v volka (ena verzija). Vendar ta zgodba nima zveze s tem ozvezdjem, ki je povezano s Kentavrom. Sploh so Kentavra in Volka pogosto obravnavali kot skupni lik, zgodbe pa od nikoder. Eni pravijo, da je bilo ozvezdje Volk verjetno uvoženo in zato Grki zanj niso imeli ideje, da bi spletli ustrezen mit.

Sicer pa gre za staro ozvezdje, ki leži med Kentavrom in Škorpionom in ga je opisal že Ptolemaj v 2. stoletju. Stari Grki so ga imenovali Therion (Θηρίον) in je predstavljalo neznanu divjo žival. Rimljani so ji rekli Beštija (Zver). Babilonci pa so ozvezdje poznali kot divji pes ali volk. Po Eratostenu Kentaver drži na drog nataknjeno žival in jo moli proti oltarju (ozvezdje Ara), kakor da bi jo želel žrtvovati. Žival so imenovali tudi žrtev.

Ozvezdje Volk (Lupus) je južno ozvezdje in je praktično nevidno iz naših krajev, tako kakor ozvezdje Kentaver. Na sliki ozvezdja opazimo konec repa Vodne kače in nekaj členkov Škorpionovega repa

Vse slike so s spleta.

Zgodbe o Volku nisem našel. Morda pa jo najdete vi in objavite. Poskusite.